

BUITEN

12^e JAARGANG N°. 23.

ZATERDAG 8 JUNI 1918.

Foto C. Steenbergh.

BUREN. DE KUILENBURGSCH E POORT.
MEN ZIET DOOR DE POORT VAN HET EENE EIND VAN HET STADJE NAAR HET ANDERE.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DOLLY MICKLEHAM, DOOR ANTHONY HOPE (5)	BLZ. 266
OVER OORLOGSCURIOSA, DOOR WILLY J. N. LANDRÉ, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 268—272
EEN PAEDAGOGISCH ONGEVAL, DOOR JOB STEYNEN	BLZ. 270
CHINEESCHE EIEN, DOOR G.	273
BUREN (SLOT), DOOR MR. J. LOOSJES, GEÏLL.	BLZ. 265, 270—276
WILDE DIEREN DIE IK GEKEND HEB, DOOR E. THOMPSON SETON (23)	BLZ. 274

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, eene aanvraag of een bestelling aan een aaverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 25 cts.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

DOLLY MICKLEHAM

(5) DOOR ANTHONY HOPE.

VII.

DE KLEINE SCHELM.

NU de kleine Johnny Tompkins veilig het land uit was, met de nadrukkelijke opdracht een ander mensch van zich te maken, en als dat gebeurd was dien anderen mensch bij de Antipoden te houden, kon ik er niets onbescheidens in zien om het onderwerp in een gesprek met Mevr. Hilary Musgrave aan te roeren. Inderdaad wou ik wel eens zien te weten te komen wat ze er van wist, en als ze het wist, wat ze er van dacht. Ik noemde dus den kleinen Johnny Tompkins.

„O, die kleine schelm!” riep Mevrouw Hilary. „Je weet, dat hij hier een paar keer geweest is? Iedereen kan Hilary inpalmen.”

„Gelukkige vrouw! Ik-ik bedoel: ongelukkige man, Mevrouw Hilary.”

„En hoeveel heeft hij gestolen?”

„Bijna duizend,” zei ik. „Een tijd lang, weet je, hoorde hij tot de aanzienlijkste kringen.”

„Ja, dat weet ik. Hij kwam hier in zijn eigen hansom, correct gekleed, en...”

„Gedroeg zich zooals het behoorde, vermoedelijk?”

„Ja; natuurlijk was er altijd iets.”

„Of je zou er niet ingelopen zijn!” zei ik met een glimlach.

„Maar ik ben er niet ingelopen,” zei Mevrouw Hilary, verrukkelijk blozend.

„Ik bedoel Hilary.”

„O, Hilary! Waarom hebben zijn patroons hem niet vervolgd, mijnheer Carter?”

„In de eerste plaats had hij een voorrecht, dat door iemand, die een oneerlijke loopbaan volgt, niet te hoog kan worden geschat — respectabele bloedverwanten.”

„Maar toch...”

„Zijn moeder, een weduwe, was een troef, zie je?”

„Bedoel je een respectabele vrouw?”

„Dat was ze ongetwijfeld, maar ik bedoel een goede kaart. Maar er was nog een andere reden.”

„Ik kan er geen zien,” verklaarde Mevrouw Hilary.

„Hilary kwam voor hem tusschen beiden.”

„Hilary?”

„Wist je dat niet? Dat dacht ik wel. Nu, hij deed het.”

„En hij beweerde altijd, dat hij wou dat hij veroordeeld werd.”

„Die slimme Hilary!” zei ik.

„Hij placht zich uiterst streng over hem uit te laten.”

„Ja, daarin bestond juist zijn slimheid.”

„O, maar waarom ter wereld?” begon ze; toen hield ze stil en ging voort: „Maar Hilary had er niets mee te maken.”

„Hilary is met me mee geweest om hem op te zoeken toen ze hem op het kantoor van de firma achter slot en grendel hadden.”

„Ja? Ik heb er nooit van gehoord.”

„En hij was zeer getroffen door zijn houding.”

„Wel, ik denk, mijnheer Carter, als hij werkelijk berouw had...”

„Maar ik heb nooit een minder boetvaardig zondaar gezien.” viel ik in de rede. „Hij was trotsch op zijn misdaad; hij zei, als ik mij zijn juiste uitdrukking herinner, dat de sop de kool wel waard was, en als ze hem er voor naar de gevangenis wilden zenden dan moesten ze dat maar doen en naar den...”

„En daarna, Hilary...”

„O, iedereen kan Hilary inpalmen, weet je. Hilary vroeg alleen wat hij met die „sop” bedoelde.”

„Het is een verschrikkelijke uitdrukking, maar ik veronderstel dat hij bedoelde, dat hij zich als een gentleman wilde gedragen, nietwaar?”

„Niet precies dat. Volgens hetgeen hij Hilary vertelde, was Johnny verliefd.”

„O, en hij stal voor de een of andere slechte...”

„Nu, nu, een beetje voorzichtig. Wat weet je van die dame?”

„Die dame! Ik kan me Johnny Tompkins' ideaal wel voorstellen.”

„Ik ook, als het daartoe komt.”

„En ze moet geweten hebben, dat het geld niet het zijne was.”

„Waarom moest ze dat?” vroeg ik. „Volgens hetgeen Hilary vertelde wist ze dat niet.”

„Ik geloof het niet,” zei Mevrouw Hilary beslist.

„Maar Hilary geloofde het wel!”

„O, Hilary!”

„Maar, zie je, Hilary kende het meisje.”

„Hilary! Bedoel je, dat Hilary haar kende?”

„Niemand beter dan hij!”

Mevrouw Hilary stond op.

„Wie was het schepsel?” vroeg ze scherp.

„Kom,” vermaande ik, „hoe zou het je bevallen, als je jonge man dien diefstal had gepleegd, en...”

„Och, nonsens. Noem me haar naam, mijnheer Carter.”

„Johnny vertelde Hilary, dat alleen haar te bezoeken, met haar te praten en bij haar te zitten „al het geld”, waard was — en dat het zeker iemand anders geld was — en dat hij het weer zou doen om te verkrijgen, wat hij er voor gekregen had. En toen, het spijt mij het te moeten zeggen, vloekte hij...”

„En Hilary geloofde dien onzin?”

„Hilary was het met hem eens,” zei ik. „Zie je, Hilary kent de dame.”

„Hoe is haar naam, mijnheer Carter?”

„Heb je zijn attenties voor zeker iemand niet opgemerkt?”

„Of ik die opgemerkt heb? Je bedoelt toch niet, dat ik haar gezien heb?”

„Dat heb je zeker.”

„Is ze dan ooit hier geweest?”

„Ja, Mevrouw Hilary, daar heeft Hilary wel voor gezorgd.”

„Ik zal dadelijk boos worden, mijnheer Carter. O, ik zal Hilary dwingen om het te zeggen!”

„Dat zou ik ook!”

„Wie was ze?”

„Volgens hetgeen hij Hilary vertelde was ze de bekoorlijkste vrouw van de wereld. Hilary dacht er ook zoo over.”

Mevrouw Hilary begon op en neer te loopen.

„O, dus Hilary hielp om hem weg te krijgen, omdat ze beiden...?”

„Juist,” zei ik.

„En je durft hier te komen, om mij dat te vertellen?”

„Wel, ik dacht dat je het behoorde te weten,” zei ik. „Hilary is al even dol verliefd op haar als Johnny — en werkelijk, hij zwoer, dat hij precies hetzelfde gedaan zou hebben.”

Ik heb eens Mevrouw Ristori de rol van Lady Macbeth zien spelen. Aan haar spel werd ik herinnerd door den toon, waarop Mevrouw Hilary vroeg:

„Wie is die vrouw, mijnheer Carter? Zeg het dadelijk!”

„Dus Hilary kreeg hem weg en gaf hem nog vijftig pond mee.”

„Blij om hem uit de voeten te krijgen, misschien,” barstte ze honend uit.

„Wie weet,” zei ik. „Misschien.”

„Hoe is haar naam?” vroeg Lady Macbeth — ik bedoel Mevrouw Hilary — opnieuw.

„Ik zal hem niet noemen, tenzij je belooft niets aan Hilary te zeggen!”

„Niets zeggen! Wel, nu nog...”

„O, goed!” en ik nam mijn hoed op.

„Maar ik kan ze bespieden, nietwaar?”

„Zoo veel je wilt.”

„Wil je het me niet zeggen?”

„Tenzij je belooft.”

„Goed dan, ik belooft.”

„Kijk in den spiegel.”

„Waarvoor?”

„Om je gezicht te zien, natuurlijk.”

Ze schrikte op, werd rood, en kwam een stap naar me toe. „Je bedoelt toch niet...?” riep ze.

„Gij zijt die vrouw,” zei ik.

„O, maar hij heeft nooit een woord gezegd...”

„Johnny had zijn wetboek,” zei ik. „En in sommige opzichten

was dat beter dan dat van anderen, — en in andere opzichten, helaas, slechter."

"En Hilary?"

"Wel, je weet beter dan ik, of ik ten opzichte van Hilary de waarheid gezegd heb."

Er volgde een pauze. Toen maakte Mevrouw Hilary drie korte opmerkingen, die ik in volgorde geef:

(1) „Die kleine schelm!"

(2) „Die goeie Hilary!"

(3) „Arm mannetje!"

Ik nam mijn hoed. Ik wist dat Hilary binnen een paar minuten uit de City terugkwam. Mevrouw Hilary nam plaats bij het vuur.

"Hoe durf je me zoo te martelen?" vroeg ze, maar in haar toon was geen spoor van Lady Macbeth.

"Ik moet mijn kleine amusements hebben," zei ik.

"Wat een vermetel klein creatuur!" zei Mevrouw Hilary.

"Verbeeld je zijn brutaliteit! — Sta je niet versteld?"

"O ja, ik wel. Maar Hilary, zie je..."

"'t Is bijna zijn tijd," zei Mevrouw Hilary.

Ik knoopte mijn linkerhandschoen toe en reikte haar de rechterhand.

"Ik denk er sterk over om je geen hand te geven," zei ze. „Was het niet erg dwaas van Hilary?"

"Verschrikkelijk!"

"Hij had er juist heel boos over moeten zijn."

"Natuurlijk, dat had hij ook."

"Wat een verwaandheid, verbeeld je!" En Mevr. Hilary glimlachte. Ik glimlachte ook.

"Die arme oude moeder van hem," peinsde Mevr. Hilary,

"Waar zei je ook dat ze woonde?"

"Hilary weet het adres," zei ik.

"Die onnoozele kleine schelm!" peinsde Mevrouw Hilary, steeds glimlachend.

"Goeien avond," zei ik.

"Goeien avond," zei Mevrouw Hilary.

Ik wendde me naar de deur en had mijn hand op den knop, toen Mevrouw Hilary zachtjes riep:

"Mijnheer Carter!"

"Ja," zei ik, mij omkeerend.

"Weet je, waar die kleine schelm heen gegaan is?"

"O ja," zei ik.

"Je schrijft hem zeker nooit?"

"Mijn hemel, neen," zei ik.

"Maar je zoudt het — kunnen doen?" opperde ze.

"Natuurlijk," zei ik.

Ze sprong op en kwam snel naar mij toe. In de eene hand had ze haar beurs en in de andere fladderde een stukje papier.

"Zend hem dat, — maar zeg hem niets," fluisterde ze, en haar stem stakte even. „Arme kleine schelm," zei ze.

Wat mij aangaat, ik glimlachte cynisch, heel cynisch; want het was erg dwaas.

"Ga nu, alsjeblieft," zei Mevrouw Hilary.

En ik ging.

Maar veronderstel eens dat het een andere vrouw geweest was! Ik zou wel eens willen weten wat er dan gebeurd zou zijn!

VIII.

EEN DUUR PRIVILEGIE.

Laatst had er iets heel onaangenaams plaats, dat een scheuring dreigde te veroorzaken tusschen mijn vrienden, en mij in een zeer onbehagelijke positie bracht. Het was dit: Mevrouw Hilary gaf mij zeer beslist te kennen, dat ze het gedrag van Lady Mickleham afkeurde. Nu is dat heel goed te begrijpen, maar het verwonderde mij toch, dat het de liefderijke Mevrouw Hilary was, die dat strenge oordeel uitsprak. Bovendien, Mevrouw Hilary ziet er zelf heel goed uit.

Ik vernam de historie bij gelegenheid dat ik Mevrouw Hilary een bezoek bracht om te hooren of ik iets voor haar kon doen. Ze luidt in hoofdzaak als volgt: Mevr. Hilary had een zware kou gehad, juist toen ze een logée had van buiten. Ze voelde zich zeer bezwaard door dien samenloop van omstandigheden en daar ze niet in staat was om naar de soirée van de hertogin van Dexminster te gaan, verzocht ze Dolly Mickleham de jonge juffrouw Phyllis te chaperonneeren. De kleine juffrouw Phyllis kende natuurlijk niemand daar en de hertogin het minst van allen. (Trouwens, buiten mij kende bijna niemand de hertogin en de hertogin kende geen van ons allen; ik zag haar eens een kellner de hand drukken uit vrees, dat ze zich zou kunnen vergissen). Een uur nadat de partij begonnen was zag men juffrouw Phyllis in den meest verlaten toestand ronddolen. Dolly had een plaats genoemd, waar ze haar kon vinden, en toen juffrouw Phyllis daar kwam, was Dolly er niet. De arme kleine juffrouw doolde nog een uur rond en zag er zoo verdwaald uit dat men geneigd was om een politie-agent te sturen. Toen nam ze plaats op een stoel bij den muur en vroeg in wanhoop aan haar naasten buurman of hij Lady Mickleham van aanzien kende en of hij haar kort geleden gezien had. Bij wijze van antwoord riep de naaste buurman tot een rustig bejaard heer, die zich bescheiden op den achtergrond hield: „Hertog, zijn er ook bijzonder gezellige hoekjes in uw huis?"

De hertog stond stil, raadpleegde zijn memorie, en zei dat er op het einde van den Rooden Corridor een gang was; als men die gang eenige passen in liep en zich plotseling naar rechts keerde, kwam men aan een klein hoekje onder de trap. In dien kleinen hoek stond een sofa, waarop (naar de hertog meende) juist twee personen plaats konden vinden. De naaste buurman bedankte den hertog en zei tot juffrouw Phyllis: „Ik wil u met het meeste genoegen naar Lady Mickleham brengen."

Het was toen, volgens de plechtige verzekering van juffrouw Phyllis, precies twee uur en vijf minuten geleden, dat Dolly verdwenen was. Ze volgden de route, die door den hertog was aangewezen, en vonden Lady Mickleham.

En Lady Mickleham riep: „Groote goedheid, lieve, ik had je heelemaal vergeten! Heb je al ijs gehad? Och, Sir John, wees zoo goed haar wat ijs te laten gebruiken." (Sir John Berry was de naaste buurman). En daarop, zegt men, hervatte Lady Mickleham haar conversatie.

"Heb je ooit zoo iets afschuwelijks gehoord?" besloot Mevrouw Hilary. „Ik kan me met geen mogelijkheid begrijpen wat Lord Mickleham uitvoert."

"Je bedoelt wat Lady Mickleham...?"

"Neen, dat bedoel ik niet," zei Mevrouw Hilary met buitengewonen nadruk. „Er had 't arme kind wat kunnen overkomen."

"O, er waren niet veel leden van de aristocratie op de soirée," zei ik geruststellend.

"Maar het is niet zoozeer dat, maar de zaak zelf. Ze is de onbeschaamdste flirt van Londen."

"Maar hoe weet je, dat ze flirtte?" vroeg ik glimlachend.

"Hoe ik dat weet?" echode Mevrouw Hilary.

"Het is een zeer haastige conclusie," hield ik vol. „Soms praat ik wel een uur of langer met u. Is u daarom met me aan het flirten?"

"Met jou?" riep Mevrouw Hilary lachend.

"Zoo ongerijmd die onderstelling moge zijn," merkte ik op, „ze is toch een afdoend argument. Lady Mickleham kan met een vriend op diezelfde rustige, verstandige manier hebben gepraat, waarop wij nu praten."

"Dat acht ik niet waarschijnlijk," zei Mevrouw Hilary, en — ik wil niet bepaald zeggen, dat ze den neus optrok, want dat zou te sterk zijn uitgedrukt — maar ze maakte toch een wonderlijk geluidje, zooiets als een etherische neusophaling.

Ik glimlachte weer, en nu eenigszins zegevierend, want ik genoot reeds te voren van de kleine overwinning, die ik op Mevrouw Hilary zou behalen.

"En toch is het waarheid," zei ik.

Mevr. Hilary was prachtig in haar verontwaardiging.

"Lord Mickleham heeft je dat zeker verteld?" vroeg ze. „En ik denk, dat Lady Mickleham het hem vertelde — de arme man!"

"Waarom noem je hem „arme man?"

"O, dat doet er niet toe. Heeft hij het je verteld?"

"Zeker niet. Het feit is, Mevrouw Hilary, — en werkelijk u moet me excuseeren dat ik u een beetje in het duister heb gelaten, — maar uw verdenkingen amuseerden me zoo."

Mevrouw Hilary stond op.

"Wat wil je zeggen?" vroeg ze.

"Wel," antwoordde ik lachend, „ik was zelf de man, die bij Lady Mickleham was, toen je vriendin en Berry ons over — toen ze aankwamen, ziet u."

Nu zou ik gedacht hebben — en dat zou ik juist nog denken, — dat ze blij geweest zou zijn — zich verlicht zou hebben gevoeld, zie je, — dat haar onhartelijke gevoelens onjuist bleken te zijn, en dat zij ze op grond van de meest onwraakbare getuigenis kon veranderen. Zou zou ik het ten minste hebben gevoeld. Maar zoo voelde Mevrouw Hilary het niet.

"Ik ben er allerpijnlijkst door getroffen," merkte ze na een lange pauze op, en toen stak ze mij de hand toe.

"Ik was er zeker van, dat je mij die kleine misleiding zoudt vergeven," zei ik, de hand drukkend. Ik dacht nog dat ze alle onvriendelijkheid wilde begraven.

"Ik zou het nimmer van je hebben gedacht," ging ze voort.

"Ik kerde je vriendin in 't geheel niet," pleitte ik, want nu werd ik toch ongerust.

"O, alsjeblieft, tracht je niet op die manier schoon te wasschen."

Ze bleef staan en ik rees op. Weer stak Mevr. Hilary mij de hand toe.

"Bedoel je, dat ik zal gaan?" zei ik.

"Ik hoop, dat we je eens weer zullen zien," zei Mevr. Hilary; haar toon deed veronderstellen dat zij doelde op een of ander toekomstig bestaan, waarin ik voldoende van mijn aardse zonden zou zijn gereinigd. Het herinnerde mij aan koning Arthur en koningin Guinevere.

"Maar inderdaad," begon ik, „ik vertelde het alleen, om u te toonen hoe ongerijmd..."

"Is het ergens goed voor om er over te praten?" vroeg Mevr. Hilary. Een discussie kon misschien vruchtbaar zijn in de bovengemelde duistere toekomst — maar niet nu — dat was het wat ze scheen te zeggen.

"Lady Mickleham en ik, bij die bedoelde gelegenheid..." begon ik met waardigheid.

"O ik bid u, spaar me," antwoordde Mevr. Hilary met nog veel grooter waardigheid.

(Wordt vervolgd.)

OVER OORLOGSCURIOSA. DE TOTENTANZ-PENNINGEN, DOOR DE DUITSCHERS AAN HUN VIJANDEN OPGEDRAGEN.

OVER OORLOGSCURIOSA.

PENNINGEN EN AFFICHES.

DAAR is bijna geen oorlog gevoerd of er vielen feiten voor, die voor het nageslacht bijzondere herinneringen bewaard deden blijven. Geen volk, geen land of het bezit voorwerpen die nagedachtenissen wekken aan roemrijke daden uit een grijs verleden. En waar er nooit een oorlog is gevoerd, die bij den huidige ook maar in de schaduw kan staan, is het geen wonder, dat er duizenden en duizenden voorwerpen zijn, die het verzamelen waard zijn geworden, die hun deel hebben aan de geschiedenis van dezen tijd. De verzamelaar van curiosa uit dezen wereldoorlog vindt een uitgebreid terrein voor zijn werk. Daar zijn duizenden medailles, penningen, plaquettes e. d. geslagen, daar zijn affiches in den vorm van bekendmakingen, proclamaties, oproepingen enz. enz., men vindt prenten en karikaturen, noodgeld van allerlei aard, porselein en glaswerk, ridderorden en lectuur en vele andere dingen die tot het komend geslacht zullen spreken van groote daden, ja, maar nog meer van al de ellende die deze tijd over de wereld gebracht heeft.

Meer dan welke andere verzameling ook geeft zulk een collectie, op ruime schaal vergaard, een overzicht van alles wat de oorlog heeft gebracht en van de stemmingen die de volkeren hebben beroerd.

Men kan den spot drijven met verzamelingen van postzegels en sluitzegels, van munten, kalenders en dergelijke; men kan dat niet met een grootsch opgezette oorlogsverzameling. Want hier betreft het niet een collectie van voorwerpen-zonder-meer, maar hier leidt de groote variatie tot kunstproducten, tot mooie dingen die vertellen van veel lief en nog meer leed, hier spreekt het eene werk van een bewonderenswaardige vaderlandsliefde, het andere van een onmenschenlijken haat, hier zijn stemmingen en hartstochten, hier is de mensch het hoogst ontwikkelde dier....

AFFICHE VOOR EEN ITALIAANSCH OORLOGSLEENING.

Ons neutrale landje, tusschen al de strijdenden gelegen, heeft bijzonder gelegenheid geboden om van alle zijden, uit alle landen bijzonderheden bijeen te garen. Er zijn enkele Nederlanders die van den beginne van den oorlog af tijd en geld hebben gegeven aan het bijeenbrengen van een oorlogsverzameling, en ongetwijfeld is de mooiste verzameling hier te lande en wellicht ook in het buitenland, die van den heer M. Frankenhuis te Enschede. Schrijver dezes heeft gelegenheid gehad in de collectie van den heer Frankenhuis naar hartelust te grasduinen en dat met graagte gedaan. Te Enschede is een deel van de collectie van den heer

F. reeds geëxposeerd geweest. Dat zeer kleine deel vulde toen reeds een der grootste zalen van de stad, en hoewel een niet onbeduidend bedrag aan het Plaatselijk Steuncomité als batig saldo der expositie kon worden afgedragen, was de belangstelling toch niet zoo groot als men had mogen verwachten. En wel in hoofdzaak niet, omdat slechts zoo weinigen het belang van zulk een expositie vermoeden.

Het is daarom dat ik gemeend heb, dat het wellicht interessant zou zijn enkele curiosa in dit blad te bespreken. Het geweldig materiaal waarover ik kon beschikken maakte de keuze wat moeilijk, maar ten slotte is die gevallen op enkele penningen en affiches. En waar nu een verzameling van oorlogscuriosa voor een groot deel staat in het teken van den haat, meenden we enkele satyrische penningen te moeten nemen. Tot de zeldzaamste en meest bijzondere behoort zeker de Totentanz-serie, een achtal penningen die de Duitschers hun vijanden en speciaal Engeland opdroegen. De serie is in haar geheel waarschijnlijk onbekend en zal vermoedelijk in ons land, noch in een der entente-landen compleet te vinden zijn.

Alle acht deze penningen zijn van den Duitschen medaille-kunstenaar W. Th. Eberbach, en op alle zien wij den dood zijn afschuwelijk werk verrichten in dienst der entente-landen.

Het zal niet overbodig zijn aan elk der op blz. 268 en 269 afgebeelde penningen enkele woorden te wijden. De eerste, opgedragen aan den Engelschen zeelord Fisher, beeldt de dood met dreigend opgeheven hand uit, een koopvaardij-schip neerdrukkend in de golven. Daaromheen het randschrift: *Britannia rules the waves though?*

De tweede is gewijd aan de Iersche kwestie en is opgedragen aan „Generaal Maxwell, den doodgraver van Ierland 1916”. Aan de voorzijde de dood gezeten op een rotsblok die een symbolische voorstelling der „Home rule” is, in de hand een bouquet van kogels, en buitenom het opschrift „Maistrans von der grünen Insel”. Verband met den bekenden St. Patricks-day op den 1sten Mei is hier niet ver te zoeken.

De derde der Totentanz-serie is voor ons land van belang. Zij betreft n.l. de torpedeering van de „Tubantia”. Engelschen en Duitschers hebben elkaar wederzijds beschuldigd dit laffe feit te hebben gepleegd. De Duitse ontwerper geeft hier in bedekte termen de schuld aan Engeland, waar hij met een variant op Schiller's Willem Tell zegt: „Es kann der beste nicht im Frieden Leben, wenn es dem bösen Nachbarn nicht gefällt”. Terwijl hij aan de andere zijde de dood in hurkende houding voorstelt, gereed, een bom en een torpedo te werpen naar een koopvaardij-schip met toevoeging van de woorden: „England's Grusz an die neutrale Tubantia”.

Van niet minder haat getuigt de daarop volgende Lusitania-penning, opgedragen aan „Dem Verächter der Warnung, Woodrow Wilson”.

Ook deze doodfiguur, die zich met verachting en spottenden grijs over een zinkend zeeschip buigt, spreekt allesbehalve van edele gevoelens en mededoogen. Het opschrift „Heimtücke und Gewarnter Leichtsinns an Bord d. Lusitania”, spreekt voor zich.

Eberbach vergeet ook Rusland niet. Een der hatelijkste penningen draagt hij op aan „Dem Friedenzar Nicolaus II von

OVER OORLOGSCURIOSA. DE TOTENTANZ-PENNINGEN, ALLE VAN DEN KUNSTENAAR W. TH. EBERBACH.

Rusland". Hij stelt den dood in dienst van den thans afgezeten Russischen keizer; een Russisch soldatenkapje geeft zijn landaard aan, terwijl hij met z'n zeis de Russische militairen en civielen wegmaait. Den Czaar wordt het ongeluk dat over Rusland kwam verweten in het randschrift: „Väterchen sorgt für die Seinen”.

De afvalligheid van Italië geeft den ontwerper een ander motief in. „An Sidney Sonnino den Redegewandten” is dit penninkske gewijd. Een uitgemergelde hond, die Italië voorstelt, wordt door den dood ter neer gedrukt. Zijn laatste stuip trekkingen zullen spoedig volgen. „Für Lateinische Bundestreue 1915” luidt het daarbij en, ter nadere verduidelijking van het ondergaand Italië — althans naar de meening van den ontwerper-Trient 1916 Friau.

„Lord Curson, den Deutschenhasser” treft de eer dat ook hem een Totentanz-penning opgedragen wordt. Curson heeft zich meermalen uitgelaten over de Zeppelin-aanvallen en van daar dat hier de dood Zeppelins uitzendt en beschermt om bommen op Engeland te werpen. „Der Britzenschreck” heet het daarbij.

Ten slotte is ook de laatste penning een bedreiging tegen Engeland. „Exoriare Aliquis Nostris ex Ossibus Ultor”, zegt de keerzijde. Op de voorzijde een afschuwelijk skelet, dreigend de vuist opheffend. Het randschrift verduidelijkt verder „U 22, LI9. England, Das Mass ist voll”.

Zoo spreekt deze geheele serie van een haat, die onvergankelijk schijnt. Men vraagt zich bij deze afbeeldingen af, hoe ooit weer een vrede de volkeren te samen kan brengen die zulk een haat in beeld kunnen brengen. Daartegenover staat dat deze penningen toch spreken van artistiek gevoel. Van teekening en uitbeelding zijn ze bijzonder goed. Indruk maken deze producten zeer zeker.

Interessant en van meer geschiedkundig belang zijn de penningen door verschillende mogendheden op dezelfde feiten geslagen. Engeland en Duitschland bezitten beide hun penningen op bijv. den val van Antwerpen, op den slag bij Skagerak, op Verdun enz.

Een tweetal van den zeeslag bij Skagerak beelden we op blz. 270 en 271 af. De Engelsche is een hulde aan de admirals Jellicoe en Beatty. Op de voorzijde van de medaille houdt een schutsengel haar lauwerstukken over hun namen. Daaromheen is vermeld: „The German high sea fleet held against odds till routed by invincible might”. De keerzijde is een uitbeelding van den Engelschen leeuw die den Duitschen adelaar ter aarde drukt. „Glory of Jutland Bank, May 31, 1916” zegt het opschrift.

De Deutsche penning die we daartegen stellen, is forscher van teekening en ongetwijfeld fraaier. De onderdanen van Neptunus, gewapend met speer of boog, duiken op uit de golven om den Duitschen adelaar die boven hen vliegt te helpen. Uit het opschrift aan de achterzijde blijkt dat ook deze herinnering aan den Skagerakslag gewijd is.

Bijna elke krijgsman die in dezen oorlog een eenigszins bijzondere daad heeft gedaan of op welke wijze dan ook op den voorgrond is getreden ziet zich in de penning-kunst herdacht. Vooral de Duitschers hebben honderden penningen geslagen ter eere van hun generaals, admirals e.d. om nog niet van den keizer en zijn zonen te spreken.

We geven mede op blz. 270 een foto van een der tientallen Hindenburg-penningen die er zijn. Deze is een herdenking aan den veldtocht in de Masurische meren, zooals de achterzijde aangeeft.

Daarnaast een medaille opgedragen aan generaal Joffre, den strijder — zooals de keerzijde zegt — „voor recht en vrijheid”.

Nog een tweetal tegenhangers vinden we in twee Verdun-penningen.

Beide kunnen tot de kunstwerken gerekend worden. De Deutsche is ook nu weer forscher van teekening, sterker van uitbeelding, de Fransche mooier van gedachte, fijner uitgewerkt en zeker niet minder mooi.

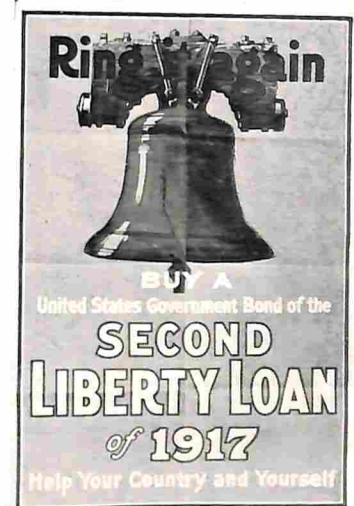
De Deutsche, die aan den kroonprins is opgedragen, schildert een gevecht tusschen twee geweldige worstelaars. De Germaansche strijder met den lauwerkrans drukt den gewapenden vijand achterover.

De tegenhanger beeldt de Fransche maagd rustig maar vastberaden af, op de wallen van Verdun. Een schutsengel troost en behoedt haar en de Deutsche adelaar, die voor de muren zweeft, kan en durft niet aanvallen. Deze medaille is bijzonder mooi afgewerkt. Zij is opgedragen „Aan de roem van de helden van Verdun”, dat zijn de generaals Pétain, Nivelle en de Curières de Castelnau.

We willen hiermede van de penningen afstappen en nog enkele woorden wijden aan de affiches. Aan de verspreiding daarvan hebben ook weer alle landen meegedaan, en teekenaars en autoriteiten hebben er alles in weergegeven wat hun hart beroeren kon of hun plicht hun aanwees. Ook van de affiches staat een zeer groot deel in het teeken van den haat, maar er zijn er toch ook die om andere redenen de aandacht trekken. Want naast het moreele en geestelijke mag ook het economische gedeelte niet worden verwaarloosd. Ieder weet dat het met de financiën van alle oorlogvoerenden vooral, heel slecht gesteld is. Telkenmale moeten de regeeringen zich beroepen op het toch reeds achteruitgaande volk om de millioenen uit de schatkist, die de oorlog verzwelgt, door andere aan te vullen.

Vandaar dat we enkele affiches afdrukken die betrekking hebben op oorlogssleeningen. De Deutsche die we op blz. 272 afdrukken, is merkwaardig, omdat eruit blijkt, hoe verstrekkend de reclame is die de Duitschers voor hun leeningen maken. Deze foto toch is niet genomen van een gewone prent, maar is de afbeelding van een z.g.n. Caffee-platte, een beschilderde glasplaat die in café-restaurants wordt opgehangen. Men ziet op de foto ook duidelijk de gaten voor de schroeven. Nadere verduidelijking behoeft de afbeelding overigens niet, evenmin als de Oostenrijksche die ernaast is afgebeeld.

Fraai van teekening zijn de beide Italiaansche affiches (op blz. 268 en 272). De lange slinger van soldaten die optrekt in het sneeuwgebergte moet de zuidelijke harten der Italianen al evenzeer hebben getroffen als de figuur van den jongen krijgsman die tot zijn laatsten ademtocht voor 't vaderland zal vechten.

AFFICHE VOOR DE TWEDE AMERIKAANSCH OORLOGSLEENING.

De Engelsche affiche roept op tot steun om de Duitschers te verpletteren en spreekt weer van den ouden haat. Van de Fransche doet de in het midden van blz. 272 geplaatste, van wien de auteur ons onbekend is, maar waarvan de teekening aan Hansi doet denken, een beroep op het volk om Straatsburg aan Frankrijk terug te kunnen geven; de tweede behoeft geen verklaring maar is ongetwijfeld mooi geteekend en opvallend.

Ten slotte een Amerikaansche voor de Tweede Amerikaansche leening. „Ring it again” en de klok is reeds lichtelijk gebarsten (afb. op blz. 269).

Voorloopig willen we 't hierbij laten en hopen dat deze bespreking met eenige belangstelling ontvangen zal worden. Het arbeidsveld is ruim genoeg om in dat geval andere bijzonderheden te bespreken.

WILLY J. N. LANDRÉ.

EEN PAEDAGOGISCH ONGEVAL.

HET verhaal, dat hier volgen gaat, lieve lezeressen en lezers, mocht, meer dan een verhaal nog, een tragedie heeten. Een paedagogische tragedie.

Plaats der handeling: een stad ergens in de wereld.

Tijd: de eeuw van het kind.

Dramatis personae: Een welmeenend vader, een niet minder welmeenende moeder, een kind.

Schoolkinderen, voorbijgangers, een kameraad.

Het eerste bedrijf speelt in de woning, waar vader, moeder, en kind thuishooren.

Als het scherm opgaat ziet men de ouders, — twee menschen, die er geen van beiden opvallend onverstandig uitzien, — aan de ontbijttafel zitten.

De moeder heeft een bordje met boterhammen vóór zich. Ook de vader, die zoo juist uit de slaapkamer op aarde is neergedaald. Tusschen hen in staat een kleiner bord ongebruikt.

„Wat is dat?” vraagt de vader met een blik naar dat onaangeroerde bordje.

„Ja,” valt de moeder uit. „Ik heb Ties van morgen zonder eten naar school gestuurd.”

Wat angstig ziet ze den vader aan: wat die er wel van zeggen zou, en als deze wat sip kijkt, vervolgt ze: „Ja, het moest maar eens gebeuren. Het is den laatsten tijd bijna ondoenlijk dien jongen te regeeren. Met den dag wordt hij stouter. Ik ben waarlijk ten einde raad. Vanmorgen heeft hij me weer zoo.... zeg maar: stelselmätig geplaagd, dat ik heel boos ben geworden. Ik heb hem toen geen eten gegeven. Zijn glas melk heb ik hem uit laten drinken. Maar eten krijgt hij niet vóór hij het vriendelijk vraagt. Dat heb ik hem gezegd. Met die koppigheid van hem moet het nu maar eens uit zijn.”

Er speelt zich in de ziel van den vader een ijselijke tweestrijd af; men ziet dat duidelijk op zijn gezicht, dat als een gevoelige plaat al deze innerlijke gebeurtenissen snel en duidelijk opnam; maar na een paar seconden schijnt de strijd beslecht. De sipheid van daareven wijkt van zijn gezicht, een trek van mindere of meerdere strengheid, echt dan of onecht, verschijnt erop, en op een ietwat kunstmatig ernstigen toon zegt hij:

„Je hebt goed gedaan. Het is ten slotte het eenige nog onbeproefde middel. Geduldig bepraten, standjes en kleine bestraffingen geven toch niets. Dat weten we eigenlijk al lang. Op zoo'n oogenblik is hij één en al boetvaardigheid, en er is geen eind aan de mooie beloften: koeien met gouën hoorns. Maar een vijf minuten later is het weer net zoo. Eten doet hij graag; misschien dat hem dit nu eens zal leeren, zich te verbeteren. Slaan zal ik niet zeggen, zie je, daar ben ik op tegen. Maar eens niet eten voor een keer, daar zal hij niet van sterven. Hij moet nu maar eens en voor altijd weten, dat wij hier de baas zijn, en niet hij. Dat is paedagogisch, dunkt me.”

„Ik ben blij, dat je zoo erover denkt,” doet de moeder min of meer verheugd om zijn goedkeurende woorden, „temeer omdat

OORLOGSPENNINGEN.

DUITSCH VERDUN-PENNING, AAN DEN KROONPRINS GEWIJD.

OORLOGSPENNINGEN.

DUITSCH PENNING OP DEN SLAG BIJ HET SKAGERRAK.

je anders eigenlijk wat erg inschikkelijk bent tegenover hem.” „Mooi,” valt de vader uit, „nou zal ik het gedaan hebben. Jij bent zelf juist te inschikkelijk voor hem.”

„Die is waarachtig goed,” verdedigt de moeder zich, „neen, man, jij verwent hem.”

„Neen, jij. Heb je gisteren nog niet....”

„Laat ons er nu maar het zwijgen toe doen,” zegt de vader, „wij verwennen hem allebei.”

Zwijgend beginnen de ouders nu aan een kopje thee, intusschen door de moeder ingeschonken. Ze doen daar allebei heel lang over. Dan staat de vader op.

„Moet je niet eten?” vraagt de moeder bezorgd.

„Neen.... ik weet niet. Ik heb geen honger.”

„Maar je moet toch eten....”

„En jij dan?” vraagt hij, op haar onaangeroerde boterhammen wijzend.

„Oh? Ik! Dat is iets anders....” zegt de moeder ontwijkend. De vader schudt het hoofd eens.

De moeder schudt het hoofd eens.

Dan staat hij op, en kleedt zich aan, om naar zijn kantoor te gaan.

Met een bezorgd gezicht neemt hij afscheid van haar.

Met een bezorgd gezicht kijkt ze hem na.

* * *

Tweede bedrijf.

Als het scherm opgaat, ziet men de speelplaats van een school. Honderden kinderen ravotten en gillen.

Zwijgend loopt Ties met een vriendje op en neer. Ineens zegt hij op eenigszins geheimzinnigen toon tot zijn kameraadje:

„Je moet het niet tegen andere jongens zeggen. Iedereen hoeft niet te weten hoe slecht mijn ouders voor me zijn. Ik ben vanmorgen een beetje brutaal geweest, en nu heeft mijn moeder mij zonder eten naar school gestuurd. Ze geeft me geen boterham meer vóór ik erom vraag, heeft ze me gezegd. Maar dan kan ze lang wachten. Als ik straks thuiskom, zal ze zelf wel vragen of ik een boterham hebben wil. Ik weet toch, dat ze veel te bang is, dat ik eens honger hebben mocht, en.... bijvoorbeeld ziek worden, hè. Want o jé, ze is zoo bang voor mijn gezondheid, Jô.”

„In jouw plaats zou ik het maar vragen,” zei de ander glimlachend.

„Neen, hoor, geen denken aan,” stopte Ties.

„Dommerd, vraag het maar, straks. Je moet het toch doen, als het nu niet is, dan vanavond. Groote-menschen zijn toch altijd de baas.”

„Dat denk jij maar. Nu maar, jij weet er lekker niets van hoe het bij ons thuis gaat, onnoozel kind. Daar weet jij niets van. Bij ons thuis ben ik de baas. Als je dat maar begrijpt. Ik doe wat ik wil.”

„En je zei daarnet, dat je vader en moeder zoo slecht voor je zijn....”

Ties werd rood. Bits, om zijn verlegenheid te verbergen, zei hij: „Niet altijd, zie je. Dat heb ik niet gezegd. Maar vanmorgen wel.”

„Wees maar verstandig, en vraag er maar om....”

„Ja, ik zal er om vragen,” besloot Ties, „maar niet aan hun. Ik loop straks om twaalf uur met Jaap mee, en die geeft me net zooveel roombroodjes uit den winkel van zijn vader als ik maar lust....”

Een beetje angstig keek het kameraadje naar Ties op.

„Durf jij dat?” vroeg hij verbaasd.

„Ja, dat durf ik,” antwoordde Ties parmantig.

„En durft Jaap dat?” vroeg de ander met groote oogen van verwondering.

„Dat geloof ik,” lachte Ties, „er is anders niets aan te durven. Zijn vader ziet het heelemaal niet.”

OORLOGSPENNINGEN.

ENGELSCH PENNING OP DEN SLAG BIJ HET SKAGERRAK,

„Maar dat is stelen....”

„Maar ik kan toch niet van honger sterven.”

„Je kan thuis toch vragen.”

„Dat hoef je nooit te denken.”

* * *

Derde bedrijf.

Het tooneel is de huiskamer van Ties' ouders.

De klok op den schoorsteenmantel slaat half twaalf.

De moeder staat voor het raam op den uitkijk. Het is een koude winterdag. De straat ziet er onherbergzaam uit. In het raamkozijn komt een magere vogel zitten, als een bedelaar. En de moeder, goedhartig als ze is, schuift heel even het venster op, en werpt stukjes brood op de stoep.

Dan loopt ze weer het vertrek in, en gaat voort met het dekken van de koffietafel. Maar nauwelijks daarmee klaar, treedt ze weer op het raam toe, en blijft daar nu met een onrustigen blik de straat inkijken.

„Wat 'n weer, wat 'n weer,” zegt ze spijtig tot zichzelf, „het is toch ook eigenlijk niet de tijd van het jaar om met een leege maag over straat te gaan. Ja, als we nog in den zomer waren, was het tot daaraan toe. Hè, ik wou om ik weet niet wat, dat hij om eten vraagt als hij straks thuis komt. Ik geloof, dat ik het anders maar uit mezelf geef.”

De vader komt de straat in. Vanuit de verte ziet zij al, dat zijn gezicht zorgelijk staat. Zij let verder niet erg op hem, terwijl hij binnenkomt, maar kijkt met starre aandacht voortdurend naar de groepjes schoolkinderen, die al hieren daarkomen opzetten.

„Is Ties nog niet thuis?” is het eerste woord van den vader, zoodra hij de kamer binnen is. „Neen, nog niet,” antwoordde ze, „heb je hem niet gezien?” „Neen, maar de school is toch al uit; hij kon al hier zijn,” doet hij korzelig.

„Kon? kon?” valt de moeder vinnig uit, om haar ongerustheid te verbergen, „hij is er nog niet. Dat zie je.”

„Niet zoo geprikkeld, vrouwtje,” maant de vader, „je hebt goed gedaan met streng te zijn vanmorgen. Houd nu verder ook voet bij stuk, en de jongen zal, voor zijn bestwil, moeten onderdoen voor jou.”

„Voor jou — voor jou....” herhaalt de moeder kribbig, „voor jou toch ook. Jij hebt mijn handelwijze toch zelf goedgekeurd vanmorgen. Je hebt nog een heele predikatie gehouden.”

„Nou — predikatie, predikatie,” pruttelt geërgerd de vader, wien deze benaming voor zijn ernstige opvoedkundige terechtwijzing maar matigjes aanstaat.

De moeder zwijgt. Plotseling zegt ze in de stilte:

„Maar hoè dan ook, we zullen hem straks, als hij thuis komt, maar vragen of hij geen honger heeft.”

„Dat lijkt mij al heel onpaedagogisch, vrouwtje,” begint de vader.

Maar zij snijdt zijn ophanden „predikatie” af met een kribbig: „Wat het is, is het, maar ik doe het.”

„Wacht dan tenminste of hij het eerst zelf vraagt.”

„Ach, dat doet hij toch niet. Daar heb ik trouwens geen geduld voor.”

„Je moet jezelf een klein beetje beheerschen, lieve,” vermaant hij ernstig.

„En jij dan? En jij dan?”

„Eerlijk gezegd, vrouw, moet ik dat ook, want....”

„O, dat wou ik ook maar zeggen. Jij ziet er heelemaal slecht van uit. Ik wed, dat de arme jongen den heelen ochtend niet uit je hoofd geweest is, evenmin als mij....”

„Nou.... nou....” sust de vader.

„Daar komt hij aan,” juicht de moeder met een plotseligen blos van blijdschap.

„Goddank,” zegt de vader op een toon van verluchting, „maar.... wat zullen we nu doen....”

„Afwachten zei je toch; nu, wacht dan af. Maar niet te lang,

of ik kom tusschenbeie. Wil je wel gelooven, dat ik er heelemaal overstuur van ben.”

„Kom, kom, dat is omdat je nog niets gegeten hebt vandaag, je trekt het je te veel aan, vrouwtje.”

„Jij zeker niet? Wij hebben elkaar niets te verwijten. Jij zet een gezicht als een oorworm. Zeker ook omdat je vandaag nog niets gegeten hebt.”

Ties belt.

Met popelend hart wachten de ouders een paar seconden, om zich tenminste nog een soort houding te geven. Dan loopt de vader quasi-tergend langzaam naar de straatdeur en opent die.

De jongen stapt zonder op te kijken naar binnen. Hij groet niet.

„Je kunt wel naar boven naar je kamertje gaan,” beveelt de vader met een zware stem.

De jongen hangt kalmpjes zijn pet en jas aan den kapstok, en klimt de trap op, met vaste, braveerende stappen.

In de open kamerdeur blijven de vader en de moeder luisteren.

„Daar loopt hij,” fluistert de moeder.

„Ja, daar loopt hij,” beaamt de vader.

Gepiep van ijzer klinkt vanboven.

„Hij gaat op bed liggen,” blaast de moeder.

„Ja, hij gaat op bed liggen,” zucht de vader.

„Als hij maar niet ziek is,” blaast de moeder.

„Ben je mal! Ben je mal!” doet de vader, wien dit toch even wat al te erg is, „hij zit er maar gewoon op, met zijn voeten op den grond. Dat doet hij wel eens meer.”

„Maar nu niet,” praat de moeder tegen.

Ineens lacht de vader luidop. Zijn lach is wel wat geforceerd, maar lachen doet hij toch in ieder geval.

„Maak het nu niet erger dan het is,” stelt hij quasi-zorgeloos voor, „laten we gaan koffiedrinken.”

Bedremmeld gaat de moeder nu koffie inschenken, en de boterhammen klaarmaken. De vader zet zich.

Maar eten doen zij geen van beiden.

„Waarom eet je niet?” vraagt de moeder op ietwat smalenden toon.

„Ik weet niet.... ik heb geen eetlust,” verweert de vader zich.

„Jij niet? Kom!” plaagt ze,

„jā, ik voor mij wil wel eerlijk bekennen, dat ik geen brok door mijn keel kan krijgen.”

Ze staan allebei nu maar van de tafel op, en gaan in het vertrek wat ijsberen, onderwijl raadhoudend. Het besluit is, dat de moeder goedvindt, hoe naar ze er ook van is, aan den vader, hoe naar ook deze ervan is, de handhaving van het gezag over te laten. Het was voor Ties' bestwil, dat hij nu eindelijk eens voelde, dat zijn wil achter de

deur stond met een bezemstok. O zoo. En maar moed houden. Geen zwakte....

De vader gaat met tragische stappen de gang in, roept den jongen toe, dat het tijd is om naar school te gaan, en blijft in de gang bij de kapstok wachten, quasi wat verschikkend aan de daar hangende kleren.

Als hij beneden komt, kijkt hij hem eens aan. De jongen tuurt onverschillig voor zich uit, alsof hij van den prins geen kwaad weet, kleedt zich aan, en loopt op de straatdeur toe, die hij dan met een luide klets achter zich dichtslaat.

„Is hij weg?”

„Ja, hij is weg,” beaamt de vader kregel. „maar lāt hij weg zijn. Wij mogen niet zwak wezen. Het is maar om één dag te doen. Morgen heb je er geen kind aan, zóó zal hij één en al gehoorzaamheid wezen. Als hij eerst maar eenmaal voelt, dat wij onverzettelijk zijn.”

„Onverzettelijk! Onverzettelijk,” herhaalt de moeder, op een toon, die hoonend en verdrietig tegelijk klinkt, „ik had hem wel met alle geweld willen tegenhouden.”

„Ik óók,” wilde de vader invallen, maar nog juist intijds verbetert hij dit, en zegt, een melodramatisch gezicht trekkend: „Onverzettelijk, onverzettelijk.”

OORLOGSPENNINGEN.

PENNING OPGEDRAGEN AAN JOFFRE, „DEN STRIJDER VOOR VRIJHEID EN RECHT”.

OORLOGSPENNINGEN.

FRANSCH VERDUN-PENNING.

AFFICHE VOOR DE TWEDE FRANSCH E OORLOGSLEENING

Hij is al buiten. Waar hij met een gezicht zoo blijmoedig als een donderbui naar zijn kantoor wandelt.

Vierde bedrijf.

Het tooneel stelt het schoollokaal voor. Als het scherm opgaat, ziet men Ties en hetzelfde kameraadje van dien ochtend naast elkaar in de rij aanmarcheeren.

„Wel, Ties, hoe is het afgelopen?” neust het vriendje.

„Best, Jô, best,” gnuift Ties.

„Ik dâcht wel, dat je de wijste wezen zou.”

„Ja, dat was ik zeker. Ik heb er zes gehad. En fijne. De room liep over mijn kin. Nou, en thuis is het gewoonweg maar boterhammen, hê, met een vliesje kaas.”

„Dus je hebt toch... gestolen?”

„Gestolen? Gestolen? Wel neen, ik heb ze eerlijk en zuiver van Jaap gekregen...”

„Jé, jé,” zei de andere jongen, en monsterde zijn brutale vriendje met een blik, die van bewondering en angst tegelijk getuigde, „en je vader en moeder dan?”

„Die vonden het akelig, Jô; ik ging gewoon naar boven, en zei niks.”

„Maar vond jij het dan niet akelig?”

„Ik die roombroodjes akelig vinden? Zou jij dat? Laat nou naar je kijken, knul. Ik krijg er om vijf uur nog meer van hem voor vanmiddag. Zooveel als ik maar lust...”

„Jé, jé, jé,” deed het vriendje met roode koonen van de schrik, „hoe durf je? Hoe durf je?”

„Ik durf nog wel meer, bangerd,” pocht Ties.

Vijfde bedrijf.

AFFICHE VOOR EEN OOSTENRIJSCH E OORLOGSLEENING.

„Ja, dat is allemaal mooi en wel,” mompelt de moeder half schreiend, „maar ondertusschen.”

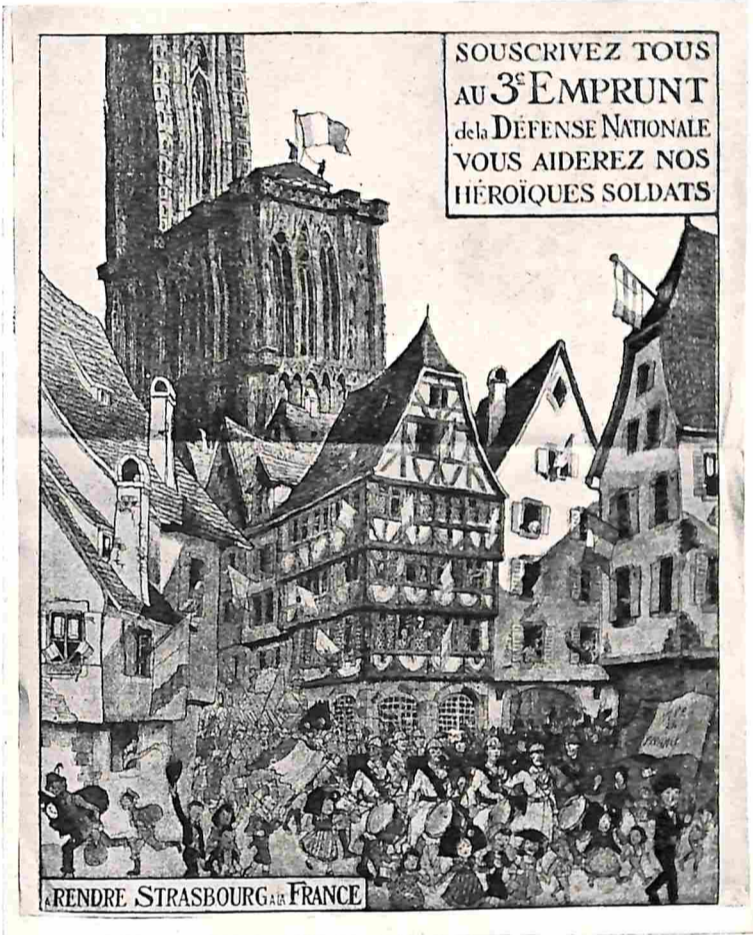
„Ja, ondertusschen. Ja, ondertusschen,” schreeuwt de vader, in een vlaag van toorn, op zijn manier.

Maar dan heeft hij alweer medelijden met de bedroefde moeder, en op haar toegaand — het was trouwens toch tijd voor zijn kantoor — groet hij haar troostend:

„Voet bij stuk, lieve. We zullen er later ons zelve om hoogachten.”

„Hoogachten! Hoogachten!” steunt zij, „wat koop ik daarvoor?”

De vader heeft deze laatste, snoode materialistische woorden niet gehoord. Hij is al in de gang. Hij is al aan de straatdeur.

OORLOGS-AFFICHES.
AFFICHE VOOR DE DERDE FRANSCH E OORLOGSLEENING.

Het speelt weer in het huis van Ties' ouders.

Het is vijf uur. Iets erover. De vader is juist thuisgekomen. Iets vroeger dan gewoonlijk. Uit louter angst over den jongen. Zijn eerste vraag, als hij de kamer binnentreedt, is alweer:

„Is Ties nog niet thuis?”

De moeder staat zoo aandachtig uit het raam te turen, dat ze hem nauwelijks antwoordt. Ze heeft maar één gedachte meer: de knaap. Al het andere heeft voor haar niet de geringste betekenis. Ze is zoover heen na haar angst van de laatste uren, dat ze den jongen wel tegemoet zou willen loopen om hem op de straat in de armen te klemmen en hem om vergiffenis te vragen. Doch een laatst restant van eigenwaarde weerhoudt haar juist nog. Ook in de ziel van den vader is

het niet veel beter gesteld. Hij zou tot elke toenadering in staat zijn, als een laatste paedagogische overweging hem niet net nog weerhield.

Ineens wendt de moeder zich naar hem.

„Daar is hij,” juicht ze zoo overgelukkig, als was de jongen de doodgevaande, eenig geredde opvarende van met man en muis naar den kelder gegane passagiersboot.

„Een pak van mijn hart,” jubelt de vader.

De moeder wil den knaap tegemoet ijlen, maar hij weerhoudt haar.

„Laat dat nu aan mij over,” zegt hij, „hij is veilig terug. Er kan niets meer gebeuren. Misschien kunnen wij nog een laatste schimmetje van onze waardigheid redden.”

„Maar gauw dan,” roept de moeder.

Ties kijkt zijn vader, die hem opendoet, eens vluchtig aan, groet niet, en hangt jas en pet aan den kapstok.

„Zeker maar weer naar het kamertje gaan,” zegt hij uitdagend, en klimt dan zonder antwoord af te wachten de trap op.

„En?”... doet de moeder, zoodra de vader binnen is.

„Niets, niets, geen woord, wij moeten ongelijk bekennen,.... ik bedoel: wij moeten het opgeven.”

„Dan ook maar dadelijk,” dringt de moeder aan.

„Kunnen we al gaan eten?” vraagt de vader nog even, vóór hij gaat.

„Ja, de tafel is gedekt, het eten is klaar. Toe dan...”

„Ties,” roept de vader onder aan de trap.

Geen antwoord.

„Tie — ies,” roept hij nogeens. Boven klinkt gestommel.

„Wat is er?” hoort hij onduidelijk de stem van den knaap.

„Kom beneden, we gaan eten,” zegt hij dan, pogend op een toon te spreken, alsof er geen wolkje aan de lucht is.

Om zich toch nog eenige houding te geven, kuiert hij naar de woonkamer.

Ze zetten zich.

Even daarna, — niet eens zoo heel spoedig, hij scheen geen haast te hebben, — komt de knaap naar binnen. Zonder groeten gaat hij zich voor zijn bord zetten. Hij ziet wat bleek, maar zijn bliken zegeprelen.

De ouders zeggen niets, doch kijken elkaar veelbetekenend aan vanwege zijn blijkbaar uitgevast gezicht. De vader schudt mee-

warig het hoofd. De moeder schreit bijna, terwijl ze den jongen het eten op het bord schept, een goede portie, opdat hij zijn schade zal kunnen inhalen.

Maar de jongen eet niet. Lusteloos laat hij het beproefde hoofd hangen. De ouders zijn ten einde raad. „Zou die eene dag hongerslijden dat jeugdige gestel zoo hebben aangepakt,” mijmert in wilden angst de moeder. „als het een beetje wil, heb ik het nog op mijn geweten, dat het kind iets aan de maag krijgt,” zoo valt het haar in, en in haar schrik nu haar laatste reserve prijsgevend,

Zij vraagt: „Moet je niet eten?”

„Eet je niet?” vraagt de vader. De knaap knikt lusteloos van neen.

„Ben je ziek, Ties, je ziet zoo bleek,” zegt de moeder, die zich niet meer weerhouden kan, „wat is er, jongen?” „Is je maag van streek na een dag honger?”

AFFICHE VOOR EEN ITALIAANSCH E OORLOGSLEENING.

„CAFFEE-PLATTE” VOOR EEN DUTSCH E OORLOGSLEENING.

De vader zwijgt verward.

De knaap licht amechtig het hoofd op, kijkt een voor een zijn ouders aan met groote, benauwde oogen, fluistert bijna onhoorbaar „Ja,” staat op, en verlaat de kamer.

De moeder ijlt hem na.

Ook de vader wil haar volgen, maar hij beheerscht zich. Het kost hem ontzaglijk veel moeite, in de kamer te blijven, maar hij gevoelt, dat hij nu ver genoeg gegaan is. „Zoo'n vaart zou het met den knaap niet loopen,” bepraat hij zich, „paedagogisch gesproken zou het een onherstelbare fout zijn, mij nu nog meer voor hem te vernederen.”

Zoo poogt hij zich met redeneeren te sussen, maar de natuur is sterker dan de leer. Na nauwelijks eenige minuten beheerscht hij zich niet meer, en alle opvoedkundige theorieën als oud vuil van zich werpend, ijlt hij naar de kamerdeur om te zien wat er gaande is....

Het hoeft echter niet meer. Zijn vrouw komt hem al te gemoet.

„En?....” roept hij haar tegen.

„En?.... En?.... hij is ziek van.... het eten. Hij heeft vandaag maar even achttien roombroodjes naar binnen gewerkt. Dus je begrijpt....”

„Dat is meer dan wij,” steunt de arme vader, „méér dan wij, die den heelen dag geen van beiden een brok door onze keel konden krijgen.”

„Die kinderen, die kinderen tegenwoordig,” mompelt de moeder hoofdschuddend.

Maar de vader, wiens theoretische beschouwing, nu hij eenmaal over de benauwdheid heen is, weer de bovenhand krijgt, mompelt met een wijs gezicht: „En de ouders, die ouders van tegenwoordig! Enfin, het is een paedagogisch ongeval. We hebben weer wat geleerd vandaag”.
JOB STEYNEN.

Chineesche Eieren.

Het menu der Chineezzen, waarvan men zooveel rare kostjes weet op te noemen, zou volgens de overlevering ook bedorven eieren bevatten. Dit laatste echter is bepaald onwaar. Een bedorven ei rickt volgens onze begrippen naar zwavel-waterstofgas en in het Chineesche geconserveerde ei, dat als „pidan” ginds op de markt komt, is zelfs bij scheikundig onderzoek deze stof niet aan te toonen.

De eendeneieren, welke als „pidan” verkocht worden, zijn geconserveerd in een deeg van kalk, zout en houtskool met thee doorengemengd; zulke stukken of brooden zijn van buiten met een laag rijstzemelen bedekt.

Hoewel de kalksmaak bij lang bewaarde eieren verloren gaat, ziet zulk een Chineesch ei er voor ons Westerlingen lang niet smakelijk uit. De schaal is donkerkleurig, vlak daaronder toont het eivlies veel groene vlekken, het eiwit ziet bruinachtig, tegen het dooiervlies schitteren kristalletjes, de dooier is groenachtig grauw en vertoont bij doorsnede concentrische kringen. Dan doet de lucht, welke van het pidan-ei uitgaat, aan ammoniak denken, doch bedorven voedsel is het geenszins, want de behandeling met de genoemde conserveermiddelen ontrok vrijwel alle water aan het ei, terwijl het fosforgehalte afnam en toename van stikstof plaats vond.
G.

BUREN.

(Slot).

EENIGE jaren na den dood van haar echtgenoot, die in 1606 overleed, heeft Maria haar edelmoedigheid ook getoond door een stichting, die thans nog in wezen is en de roem van Buren uitmaakt: het Weeshuis.

Het stadje van de Tielsche zijde binnenkomend en langs den wal rechtsaf gaande, ziet men spoedig de oude toegangspoort in den zwaren, breeden, nieuwerwetschen muur, welke laatste ten doel schijnt te hebben, „om de stichting van de edele vorstin zooveel mogelijk weg te stoppen en het gezicht erop te belemmeren” (Heuff). In de frontispice der poort staat het in zandsteen gehouwen grafelijk wapen van Maria, vereenigd met dat van haar gemaal. Op de deklijst zijn drie beelden geplaatst, Geloof, Hoop en Liefde voorstellend, terwijl onder het wapen

te lezen staat: „Maria van Nassau geboren prinsesse van Oranje gravinne douairière van Hohenlo heeft dit weeshuis gefundeerd anno 1613”.

Langs geschoren taxis-heggen bereikt men over het voorhof den hoofdingang van het gebouw, waar boven de poort de volgende versregels geplaatst zijn:

't Gelooff door hoop in liefde crachtich
Heeft beweecht dees prinsesse goetdadhich
Te stichten ter eere van Godt Almachtich
Dit weeshuis om daer in gestadich
D arme weese te geven alimentatie.
Bethoent oock leser tot dese fundatie
U christlick milt hert. Doet augmentatie
Godt sal u geven syn ewige gratie.
Anno 1613.

Het gebouw zelf is in zuiver Hollandschen stijl opgetrokken en heeft met zijn talrijke vensters een vriendelijk voorkomen, zoodat het, gelijk terecht opgemerkt is, allerminst op een soort gevangenis lijkt, waaraan andere dergelijke inrichtingen weleens doen denken. Het zestal dakvensters en vooral het aardige torentje geven aan het geheel iets levendigs en de afbeelding op de volgende bladzijde duidt genoegzaam aan, dat het gebouw een beschouwing overwaard is, ook al is de bouwmeester onbekend gebleven. Van binnen is alles hoogst eenvoudig en levert niets bezienswaardigs op, behalve de twee levensgrootte portretten in de kamer van curatoren, de stichtster Maria van Nassau en haargemaal Hohenlo voorstellend.

Bij acte van 25 Mei 1612 had Maria het Weeshuis gefundeerd en een bedrag van 32000 gulden beschikbaar gesteld, „daarvan de rente, teegen den penninc zestien jaarlijks, doet twee duizend carolus guldens”. Haar halfbroeder Maurits, na haar dood en dien van haar broeder Filips Willem de zaken der Burensche stichting regelend, gaf den 6^{en} April 1619 een reglement, waarbij hij een ontwerp, door Maria nagelaten, gevolgd heeft. Naar de beginselen, daarin neergelegd, wordt de stichting heden ten dage nog beheerd. Zij bezit thans ongeveer 120 bunders land en ander kapitaal tot een gezamenlijke waarde van bijna een half miljoen gulden.

Oorspronkelijk had de stichtster 24 kinderen in het Weeshuis willen opnemen, doch Maurits bepaalde het getal voorloopig op „zes knechtens ende zes meis-kens”, onderzaten van „onser steden, graafschappen van Buuren, Leerdam, IJsselstein ende Acquoy”. Thans mogen hoogstens 40 kinderen in de stichting worden opgenomen, hoewel dit getal meestal niet aanwezig is. Zij moeten volgens het door Maurits gegeven voorschrift gekleed zijn „in donker tanneyt laaken met een Mophaare linkermouw van orantie couleur” ter memorie van hoog gedachte vrouwe gravinne fundatrice van 't gezegde weeshuis” (zie afb. op blz. 276).

Maria stierf kinderloos op het slot te Buren den 30en September 1616, terwijl haar broeder Filips Willem in 1618 evenzeer zonder nakomelingen overleed. Het graafschap kwam nu met andere bezittingen aan prins Maurits en bleef sindsdien een eigen bezitting van de stadhouders uit het huis Oranje, die het bijzondere wetten gaven en o. a. bepaalden, dat de Roomschen nergens binnen dit

gebied hun godsdienst mochten uitoefenen en dat zelfs geen Roomsche priester, zonder speciale toestemming van de overheid, daar overnachten mocht. Inzoverre die maatregel ten doel had, de Roomschen uit deze streek te weren, is zij blijkbaar ten eenenmale mislukt: twee jaar nadat de Oranje's het land hadden moeten verlaten, in 1797, werd een Roomsche-Katholieke kerk te Buren gebouwd.

In het tweede stadhouderlooze tijdperk, toen de erfenis van Willem III nog niet definitief verdeeld was tusschen de Friesche Nassau's en den koning van Pruisen, hebben de Staten van Gelderland tweemaal, in 1709 en 1719, een poging gedaan, om Buren bij hun gewest in te lijven, doch beide keeren zonder gevolg. Eerst in 1795, na het vertrek van Willem V, werd het bij Gelderland gevoegd ondanks het ernstig protest van het graafschap, dat het een zelfstandige staat was. Den titel alleen bleven de Oranjevorsten behouden, die ook veelal door onze Koningin wordt aangenomen, wanneer zij incognito in 't buitenland reist.

Foto C. Steenbergh.

BUREN.

DE BINNENPOORT VAN HET WEESHUIS.

Er is weinig in het stadje, dat nog aan het roemrijk verleden herinnert — sic transit gloria mundi! Maar dit gevoel wordt het sterkst, als wij, de stad door de Kuilenburger poort verlatend, vóór ons het „bosch van Buren" zien en, den breeden rijweg volgend die eenigszins stijgt, staan voor de overblijfselen van het kasteel van Buren!

Door de goede zorgen van den heer J. A. Heuff zijn deze stukken beeldhouwwerk en een enkele zuil ingedaad „uit hoeken en gaten" bijeengegaaud en bij de voormalige voorpoort opgesteld. Den 8^{en} Juli 1899 werd dit gedenkteeken onthuld en aan de gemeente Buren overgedragen. Dit is alles, wat overbleef van den „overschoonen Burght, groot 1360 treden in 't rond, ende voorzien met vier torens, driedobbele graften ende 170 binnen-vertrecken". Iemand, die het kasteel nog in ongeschonden toestand gekend had, verhaalde aan Dr. Ribbius het volgende: „Het was een sterk gebouw, welks muren 4 voet dik waren. Het had 365 vensters en verscheidene torens. Drie grachten omgaven het. Tusschen de eerste en tweede gracht was een kolossale wal, waarop aan vier hoeken een bastion of bolwerk stond met kazematten en geschut. Drie bruggen voerden tot het kasteel. De eerste brug werd ondersteund door 3 gemetselde bogen en voerde tot eene poort. Die poort doorgaande, kwam men op een plein. Vervolgens vond men een tweede brug, welke weder tot een plein voerde; hierop stonden eenige gebouwen; eindelijk was er nog een brug met het kasteel in verband staande".

Het is haast ongelooflijk, dat van dezen trotschen burcht zoo goed als niets is overgebleven, alleen de plaats, waar hij gestaan heeft, is duidelijk te onderscheiden. Doordat de grachten bij de slooping moesten gedempt worden, ligt die plek aanmerkelijk lager dan de omgeving; zij is geheel open en wordt voor het telen van groente gebruikt, terwijl daaromheen, dus buiten de vroegere kasteelgrachten, onder hoog opgaand geboomte schaduwrijke wandelwegen zijn aangebracht.

Nogeens: sic transit gloria mundi! Want hier stond eens het sterke kasteel, vanwaar de heeren van Buren in de Middeleeuwen ten rooftocht uittrokken en waar zij, met buit beladen, terugkeerden; waar Adolf van Gelre meende, het veiligst zijn vader te kunnen opsluiten, omdat het sterke slot de aanvallen van diens partijgenooten gemakkelijk zou kunnen afweren. Hier had het eerste huwelijk van Willem van Oranje plaats, waarbij al wat Nederland aan hoogen adel bezat: de Brederode's en Aremburg's, de Batenburg's en Montigny's, en velen die later zoo bekend zijn geworden: Egmond en Hoorne, Jan, Lodewijk en Adolf van Nassau, zich te Buren verzamelden, om de bruiloft van het jonge paar met feesten en tournooien te vieren. De aarts-

Foto C. Steenbergh.

BUREN. HET WEESHUIS.

bisschop van Keulen kwam toen zelf het huwelijk inzegenen en bracht alleen al den aanzienlijken stoet van 600 ruiters mee.

Hier heerschten een twintig jaar later Alva's Spanjaarden, en al mocht het in 1572 den Prins gelukken, door list het kasteel te veroveren, reeds drie jaar later wist Hiërges het na een bombardement met 15 kanonnen weer onder het Spaansch gezag terug te brengen

„En plundering en moord door 's vijands hand volvoerd,
Heeft in deez' bangen tijd de burgerij ontroerd."

(Ribbius).

Hier heeft prins Frederik Hendrik „menigmaal zijn zorgen gezeten" en het kasteel verruimd en verfraaid. De triumf-zaal bevatte geweven tapijten, waarop zijn belegeringen en innemingen van steden waren afgebeeld, een groote galerij, 78 voet lang, bestaande uit hardstenen pilaren, omringde de vierkante binnenplaats.

Hier hebben de Franschen in 1672 korten tijd als overwinnaars gehuisd, maar moesten het spoedig weer verlaten en zelfs nog op het eind der 18^e eeuw noemde een schrijver het „overwaardig te worden gezien".

Maar plotseling is aan die grootheid een einde gekomen. In de eerste jaren der 19^e eeuw, toen de opruimmanie van het revolutionair geslacht dier dagen, zonder eenige piëteit voor de nalatenschap der voorouders, het Nijmeegsche Valkhof en andere gebouwen sloopte, werd ook het vonnis over Buren's kasteel geveld: het Rijk verkocht het aan de stad, met het doel om het af te breken.

Van 1806 tot 1815 is men ijverig met die opruiming bezig geweest, maar het heeft zeer lang geduurd vóór het geheele kasteel verdwenen was. In 1845 werden op het raadhuis te Buren nog een gedeelte der poort en overblijfsels van een bolwerk verkocht en in 1875 bestond er nog een poortgebouw met eenige ingevallen, onbewoonbare huisjes daarboven. Nu echter is alles met den grond gelijk gemaakt en de weinige stukken, door den heer Heuff verzameld, geven wel een diepen indruk van het „sic transit", als men bedenkt, dat dit alles is, wat van het certijds zoo sterke en trotsche kasteel is overgebleven.

Doch de kalme, gemoedelijke Betuwenaar denkt liever aan het heden, nu hij rustig zijn land kan bebouwen, of aan de naaste toekomst, wanneer de oogsttijd zal aanbreeken of de boomgaarden hun vruchten zullen opbrengen. Over het verleden bekommert hij zich niet en hij sluit zich volkomen aan bij de filosofische beschouwing van Dr. Ribbius:

„Maar daar de tijd verloopt, verlopen ook de dingen:
Is 't wonder dat 't kasteel met 't graafschap zelf vergingen?"

Overneming verboden.

MR. J. LOOSJES.

Wilde dieren, die ik gekend heb

23)

DOOR E. THOMPSON SETON.

DE DRAVENDE MUSTANG.

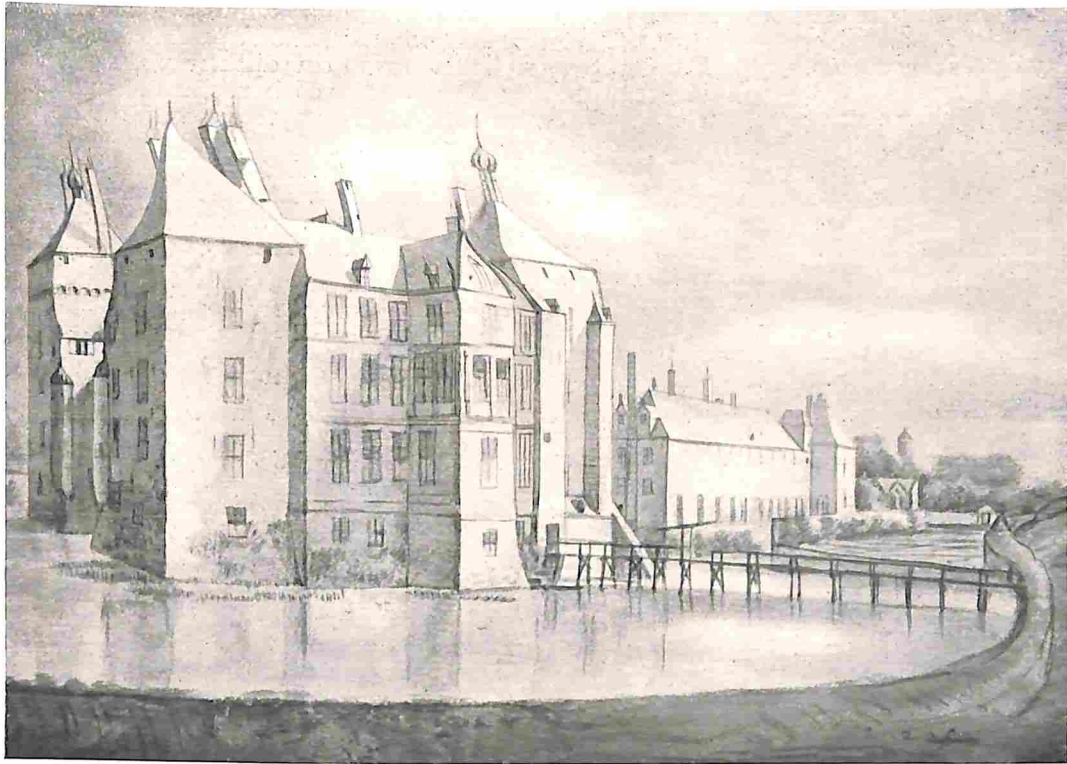
WEG rende de Draver met zijn gewonen gang, recht op de val af. Nog één seconde en hij zou er in zijn. Ze hebben 't gevoel dat ze hem al te pakken hebben, maar de beschermengel der wilde dieren is aan zijn zijde, op onbegrijpelijke wijze wordt hij gewaarschuwd, en met één grooten sprong springt hij over de vijf meter gevaarlijk terrein heen en snelt ongedeerd weg, om nooit weer de Antiloopterrin langs een van de twee paden te naderen.

Het ontbrak onzen wilden * Jo nooit aan energie. Hij was vast van plan dien Mustang te pakken te krijgen, en toen hij hoorde, dat anderen hetzelfde idee hadden, begon hij onmiddellijk het

Foto C. Steenbergh.

BUREN. POORT VAN HET WEESHUIS.

BUREN.

HET KASTEEL TE BUREN (ACHTERZIJDE) IN WELSTAND.

Naar een oude prent.

beste middel dat nog niet uitgevoerd was toe te passen; — het middel, waardoor de prairie-wolf den veel vluggeren haas vangt, en de Indiaan te paard de veel snellere Antiloop — het oude middel van een jacht met voortdurende aflossing.

De Canadeesche Rivier in het Zuiden, haar zijrivier de Piñavetitos Arroyo in het Noord-Oosten en de Don Carlos Heuvels en de Ute Kreek Bergkloof in het Westen vormden een driehoek van zestig mijlen in omtrek, waarbinnen de Draver zich ophield. Men had alle reden om aan te nemen, dat hij zich nooit hier buiten begaf, en ten allen tijde was de Antiloop Bron zijn hoofdkwartier. Jo kende deze streek goed, alle water-gaten en passen over de bergkloof even goed als de gewoonten van den Draver.

Als hij vijftig goede paarden had kunnen krijgen, had hij ze zóó kunnen posteeren, dat zij alle punten hadden kunnen overzien, maar twintig paarden en vijf goede ruiters waren al wat hij kon krijgen.

De paarden die twee weken er voor met haver gevoerd waren, werden vooruit gezonden, iedere man kreeg nu instructies wat hij doen moest en werd den dag vóór de jacht naar zijn post gezonden. Op den dag dat de race begon, reed Jo met zijn wagen naar de vlakte van de Antiloop Bronnen, kampeerde op een schaduwrijk plekje, op eenigen afstand en wachtte.

Eindelijk kwam het pikzwarte Paard aanzetten vanaf de zandheuvels in het Zuiden, alleen zooals nu altijd, en ging rustig naar de Bronnen, en liep er in een grooten kring omheen, snuffelend om den een of anderen verborgen vijand te ontdekken. Toen ging hij naar de plaats, waar nog heelemaal geen spoor gemaakt was en begon te drinken.

Jo keek toe en wilde wel dat hij een okschoofd dronk. Maar het oogenblik, dat hij zich omdraaide en het gras opzocht, gaf Jo zijn paard de sporen. De Draver hoorde de hoeven..., zag toen het galopperende paard, en had toen genoeg gezien om weg te draven. Hij liep over de vlakte in Zuidelijke richting, en behield zijn beroemde zwaaiende beweging, waardoor hij sneller vooruit kwam. Nu ging hij door de zandheuvels, en in een gelijkmatigen draf overgaand, kwam hij Jo aanzienlijk voor; Jo's te zwaar bevrachte paard strompelde voort door het mulle zand, zakte er een heel eind in en kwam zodoende bij iederen stap achter. Toen kwam er een vlak eind, waar de achtervolger weer wat won, en toen een lange helling, waar hij niet, zoo hard het maar kon, durfde draven en dus weer bij iederen stap achter kwam.

Maar zij gingen voort, en Jo spaarde de sporen noch karawats. Een mijl, — een mijl — en weer een mijl, en eindelijk doemde de rots van Arriba in de verte op.

En Jo wist, dat daar versche paarden gereed stonden, en voort vlogen zij. De pikzwarte manen die in den wind wapperden, kwamen echter hoe langer hoe meer voor.

Toen de bergkloof van Arriba eindelijk bereikt was, stelde de man, die daar op wacht stond, zich verdekt op, want het was niet wenschelijk dat de Hengst om zou keeren; deze kwam voorbij, rende naar beneden, over de kloof heen en aan den anderen kant weer naar boven, met zijn onafgebroken draf, de eenige wijze van loopen die hij kende.

Jo kwam aanrennen op zijn met schuim bedekt paard, sprong op het klaarstaande versche, joeg hem de helling af en de kloof over, en toen hij aan den overkant was gekomen, gaf hij het weer de sporen en rende, en rende, en rende, maar hij haalde den Mustang geen centimeter in.

Met afgemeten stappen ging hij vooruit — één uur - twee uur - drie uur — en daar lag Arroyo Alamosa vlak voor hem met versche paarden, en Jo schreeuwde tegen zijn paard en joeg het voort — aldoor maar voort. Het zwarte Paard draafde recht op die plaats aan, maar toen hij er ongeveer twee mijlen van verwijderd was, deed een vreemd voorvoel hem links afslaan; Jo zag in, dat hij hier door zou ontkomen, en joeg zijn uitgeput paard tot elken prijs voort om hem den pas af te snijden en hard als zij al gerend hadden was dit nog de hardste strijd van alle; het arme dier hijgde naar adem en het leer piepte bij iederen sprong. Rechtstreeks op den Mustang afrijdend scheen Jo hem in te halen en hij schoot schot op schot af om de stof op te jagen,

waardoor de Hengst de kluts kwijt raakte en gedwongen werd den eersten zijweg naar rechts in te slaan.

Zij renden naar beneden. De Hengst stak over en Jo sprong van zijn paard, dat geheel uitgeput was, want zij hadden dertig mijl afgelegd en Jo zelf was ook „op”. Zijn oogen waren geschroeid door de vliegende alkali stof. Hij was half blind en gaf slechts door gebaren aan zijn kameraad te kennen „rechts uit te gaan, op de doorwaadbare plaats van Alamosa af.”

Weg vloog de ruiter op een sterk, versch paard, en zij renden op en neer over de golvende vlakte — het zwarte Paard bedekt met sneeuw wit schuim. Zijn op- en neergaande ribben en zijn hijgende adem toonden aan wat het voelde, maar het gaf het niet op.

En Tom, op Ginger gezeten, scheen het eerst in te halen, maar daarna kwam hij hoe langer hoe meer achter, toen ze na een uur aan de lange helling van Alamosa kwamen. Hier nam een jongen op een versch paard de jacht over, en keerde naar 't Westen, en zij renden voort langs groote marmotten - steden, en door cactusboschjes, en gescheurd en bebloed reden zij verder. De mustang was nu met bruine vlekken bedekt door al het stof en zweet, maar zijn gang was onveranderd. De jonge Carrington, die hem achtervolgde, had zijn paard verwond al bij 't begin van den rit, en gaf het nu de sporen en joeg 't op om een ravijn over te

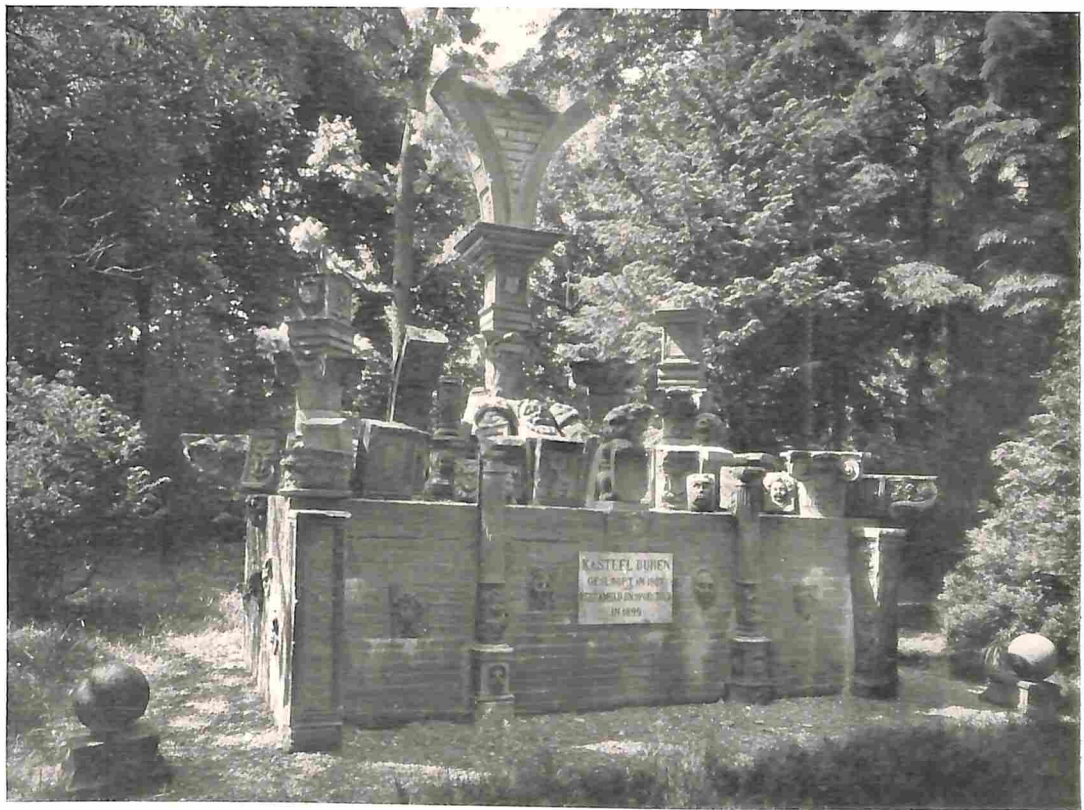

Foto C. Steenberg.

BUREN.

DE OVERBLIJFSELEN VAN HET TROTSCH KASTEEL, OPGESTELD BIJ DE VOORMALIGE VOORPOORT IN 1899.

steken, waarvoor de Draver schichtig was. Een misstap en zij vielen neer.

De jongen kwam er levend af, maar de pony ligt er nog steeds, en het wilde zwarte paard bleef door rennen.

Dit was dicht bij de veehouderij van den ouden Gallego, waar Jo zelf naar toe was gereden, opgefrisch en wel, om de jacht te vervolgen. Binnen een half uur reed hij weer den draver achterna.

Ver weg in het Westen lagen de Carlos Heuvels, en daar wist Jo dat versche paarden en nieuwe ruiters gereed stonden, en dien kant op beproefde onze ontombare ruiter de jacht te leiden, maar uit een plotselinge gril — misschien door een waarschuwend voorgevoel — keerde de draver zich om. Hij ging nu pal naar het Noorden, en Jo, die bekwame ruiter, reed als een razende, en schreeuwde en joeg de stof op door te schieten, maar de wilde meteorrende een ravijn af en er bleef hem niets over dan te volgen. Toen kwam nog de allermoeilijkste achtervolging; Jo, meedoo-geloos tegen den mustang, was nog hardvochtiger tegenover zijn eigen paard en zich zelf. De zon was brandend heet, de lucht boven de gloeiende vlakke trilde van de hitte, zijn oogen en lippen waren verbrand door het zand en het zout, en toch zette hij de jacht voort. De eenige kans om te winnen was als hij den Mustang naar de groote brug over de Arroyo terug kon jagen. Nu zag hij bijna voor den eersten keer teekenen van uitputting bij den Hengst. Zijn manen en staart stonden niet meer zóó overeind, en zijn voorsprong van een halve mijl was tot de helft verminderd, maar toch bleef hij vóór en draafde en draafde en draafde altijd maar door.

Eén uur, twee uur, en nog gingen zij voort. Zij draaiden echter weer om en den nacht was bijna ingevalen toen zij de groote do o r w a a d b a r e plaats van de Arroyo bereikt hadden —

Zij hadden wel twintig mijl afgelegd. Jo was onversaagd en greep het wachtende paard. 't Dier, dat hij achterliet, ging hijgend naar den stroom en dronk zóóveel water, dat het dood neerviel.

Toen wachtte Jo een oogenblik in de hoop, dat het met schuim bedekte Zwarte Paard drinken zou. Maar dit dier was verstandig — het nam één teug, stortte zich in den stroom en liep verderaan de overzijde, met Jo in volle vaart achter zich aan. Toen ze voor 't laatst gezien werden, was de Hengst maar even vóór, net buiten Jo's bereik, en deze stormde met zijn paard achter hem aan.

In den morgen kwam Jo te voet aan het kamp aanzetten. Zijn verhaal was kort: — acht paarden dood — vijf mannen uitgeput — de ongeëvenaarde Draver veilig en vrij.

„'t Is onmogelijk — hij kan niet gevangen worden. 't Spijt me, dat ik hem niet een paar kogels door zijn vervloekte ribbenkast heb gejaagd toen ik de kans er schoon toe zag,” zei Jo, en gaf het op.

VI.

Op onze expeditie deed de oude Turkeytrack dienst als kok. Hij had de jacht met evenveel belangstelling als alle anderen gevolgd, en toen die mislukt was, grinnikte hij in de pot en zei: „Het zou toch al heel gek moeten loopen als ik dien Mustang niet te pakken kan krijgen.”

Toen, zich op den Bijbel beroepend zooals zijn gewoonte was, richtte hij zich nogmaals tot de pot, zeggende:

„De Filistijnen beproefden Simson te verslaan en het zou hun niet gelukt zijn, als het niet door een natuurlijke zwakte van hem geweest was. En Adam zou nog in het Paradijs geleefd hebben, als 't niet door een kleine fout geweest was, die wij allen begrijpen. En als ik niet 5000 dollars voor hem krijg, houd ik hem zelf.”

Door 't vele jagen was de Draver hoe langer hoe wilder geworden. Het verdreef hem echter niet van de Antiloop Bronnen. Dit was de eenige drinkplaats, waar een mijl in 't rond geen schuilplaats om een vijand te verbergen aanwezig was. Hier kwam hij bijna elken dag om ongeveer twaalf uur en na den grond nauwkeurig onderzocht te hebben, begon hij te drinken.

Hij had den geheelen winter een eenzaam leven geleid, sinds zijn harem gevangen was, en dit wist de oude Turkeytrack heel

goed. De kameraad van den ouden kok had een aardige bruine merrie, die hem van dienst kon zijn, en een paar sterke kettingen, een schop, en een extra lasso en een dikken paal meenemend, besteed hij de merrie en reed naar de beroemde bronnen toe.

Eenige Antilopen liepen met lichten tred over de vlakke vóór hem op dien frisschen morgen.

Het vee lag in groepjes bij elkaar en het luide, vroolijke gezang van de leeuwerik klonk aan alle kanten. De heldere winter zonder sneeuw, die op de hoogvlakten heerscht, was voorbij en de lente naderde. Het gras werd al groen en 't was als of de geheele natuur naar liefde smachtte.

Het zat in de lucht, en toen de kleine bruine merrie aan den paal werd vastgebonden om te grazen, hief zij van tijd tot tijd haar hoofd op om een schel gehinnik te laten weerklinken, dat haar liefde-liedje was — als het tenminste zingen genoemd kon worden.

De oude Turkeytrack bestudeerde de richting van den wind en de ligging van het land. Daar was de kuil, waar hij zoo hard aan gewerkt had, nu open en met water gevuld en stinkend door verdrinken marmotten en muizen. Hier was het nieuwe spoor dat de dieren door den kuil gedwongen waren om te maken. Hij koos een met riet begroeid plekje uit, dicht bij een vlak grasachtig stukje grond, en stopte eerst den paal een eind in den grond, toen groef hij een gat groot genoeg om zich in te verbergen en spreidde zijn deken er in uit. Hij maakte het touw, waaraan de kleine merrie gebonden was, korter, zoodat zij zich nauwelijks kon bewegen; toen spreidde hij op den grond er tusschen in zijn open lasso uit, en bond het lange eind aan den paal vast; hier op bedekte hij het touw met stof en gras en begaf zich naar zijn schuilplaats.

Na een langen tijd van wachten werd om ongeveer twaalf uur het verliefde gehinnik van de merrie vanuit de hoogte beantwoord, vanuit het Westen, en daar, scherp afstekend tegen de lucht, stond de beroemde Mustang.

Hij kwam naar beneden met zijn zwaaienden gang, maar door het vele jagen, dat erophem gedaan was, slim geworden, bleef hij dikwijls stil staan om om zich heen te kijken en te hinniken en kreeg dan een antwoord, dat zijn hart goed deed. Hij kwam steeds dichterbij, tot dat hij lont rook en in een grooten cirkel om de plaats heen ging loopen om te trachten zijn vijanden te ontdekken; hij wist niet wat te doen. Zijn beschermengel fluisterde: „doe 't niet.” Maar de bruine merrie riep weer. Hij kwam nog dichterbij en hinnikte weer, en kreeg een antwoord, dat al zijn vrees op de vlucht joeg en zijn hart van liefde deed ontbranden.

Hij stapte nog dichterbij, totdat hij Solly's neus met den zijnen aanraakte, en toen hij bemerkte, dat zij zijn liefdesbetuigingen beantwoordde, liet hij alle gedachten aan gevaar varen, en gaf zich aan het genot van een overwinning over, totdat, toen hij om haar heen sprong, zijn achterpooten een oogenblik binnen den leelijken kring van het touw te staan kwamen. Een handige, scherpe ruk, de lus ging dicht en hij was gevangen.

Een gesnuif van schrik en een sprong in de lucht gaven Tom de gelegenheid de tweede lasso naar hem te werpen. De lus vloog over hem heen en zijn krachtige hoeven waren gebonden. Voor een oogenblik gaven zijn schrik hem vaart en dubbele kracht, maar het eind van het touw was spoedig bereikt en hij viel neer, eindelijk in den val geloopen.

De leelijke gebogen gedaante van den ouden Tom sprong te voorschijn uit den kuil om de overmeestering volkomen te maken van het groote, prachtige dier, welks enorme kracht niets waard was gebleken vergeleken bij de sluwheid van een klein, oud mannetje. Snuiwend en met wanhopige, krachtige sprongen worstelde het beest om vrij te komen, maar alles tevergeefs. Het touw was sterk.

De tweede lasso was ook zeer handig geworpen, zoodat de voorpooten er in vast zaten, en toen werden door een handige beweging de pooten aan elkaar gebonden, en de woedende Draver viel een oogenblik later weer hulpeloos op den grond neer, als een varken gebonden. Hij bleef daar liggen worstelen tot hij geheel uitgeput was, stuipachtig snikkend, terwijl de tranen langs zijn wangen stroomden.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenberg.

BUREN.

DE WEESKINDEREN MET VADER EN MOEDER. DE AANDACHTIGE BESCHOUWER ZIET OP DE LINKERMOUW DER KINDEREN DE LETTER M.